

TISOVSKÝ MESAČNÍK

www.tisovec.com

Pripravujeme

16.1.

Divadelný bál

24.1.

Poľovnícky ples

28.1.

Pripomienka 70. výročia
oslobodenia Tisovca:

10:00 námestie

16:00 spom. výstup na Hradovú

30.1.

Repríza DS Daxner

31.1.

Country bál

14.2.

Pochovávanie basy
Piľanský ples

Šťastný Nový rok

Nový rok nie je len údaj v kalendári, ale pre každého z nás znamená aj začiatok nových plánov, predsavzatí a určenie si nových cieľov, ktoré by sme počas nastávajúceho roka 2015 chceli uskutočniť. V súkromnom i pracovnom živote. Je to však aj čas obzretia sa späť a zhodnotenia toho, čo sme uplynulý rok zažili, vykonali, či nestihli urobiť. Život človeka je sám o sebe pestrý a každého z nás postrelí aj zlé dni naplnené trápením, smútkom a nezdarom, ako aj dni dobré, veselé, radostné a šťastné. A na tomto dobrom je potrebné ďalej stavať, rozvíjať veci započaté a nebať sa prekážok, ktoré určite počas nastúpenej cesty prídu. Chcel by som sa v tejto chvíli úprimne poďakovať všetkým, ktorí svojou prácou a snahou v uplynulom roku prispeli k rozvoju a zveľadeniu mesta Tisovec. Ďakujem členom všetkých spoločenských organizácií v meste, členom občianskych združení, súkromným organizáciám, chcem poďakovať aj jednotlivcom, ktorí dennodenne dokazujú, že im osud nášho mesta nie je ľahostajný. V prichádzajúcom Novom roku Vám v mene svojom a tiež i v mene svojich spolupracovníkov, v mene všetkých poslancov mestského zastupiteľstva predchádzajúceho i tohto volebného obdobia, prajem veľa a síly a šťastia v každodennom živote. Prijmite, prosím, aj želanie pevného zdravia, vzájomného pokoja a harmónie, zlepšenie medziludských vzťahov, nech nás nezaťažujú nezamestnanosť a nedostatok, nech Vám prinášajú šťastie Vaše deti a nech sa dlho môžete tešiť z prítomnosti Vašich najbližších. Rozdávajme okolo seba dobrú náladu, usilujme sa prekonať zlo dobrom, znášajme nedorozumenia a ceňme si to, čo má naozaj hodnotu. Na záver Vám želim hlavne dobrý a úspešný každý deň roku 2015.
Ing. Peter Mináč

L.F. 2015

... svetlo prišlo na svet, ale ľudia väčšmi milovali tmu ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé. Evanjelium podľa Jána 3,19

Kto z nás má rád tmu? Kto z nás si doma nesvieti, keď sa vráti z práce či z vonku a už sa zotmelo? Mám rád svetlo. Rád si zapálím sviečku či pozorujem oheň v krbe. A čo Vy? Tak čo potom znamenajú tie zvláštne slová: „... svetlo prišlo na svet, ale ľudia väčšmi milovali tmu ako svetlo, lebo ich skutky boli zlé.“ Veď odkedy bolo umelé svetlo vynájdené, v druhej polovici 19. storočia, tak ho využívame v plnej miere. Svetlo nám pomáha ľahšie sa orientovať v temnom priestore. Dokážeme urobiť veci rýchlejšie, ľahšie, ale aj istejšie a bezpečnejšie. To je tá praktická stránka svetla, ktoré je potrebné pre náš život. Ale na svetlo sa dá pozrieť aj z duchovného a kresťanského pohľadu. Veď Pán Ježiš o sebe povedal: „Dokiaľ som na svete, ja som svetlo sveta.“ Evanjelium podľa Jána 9,5.

Nech sám Pán Boh nám pomáha byť nástrojmi Jeho svetla a lásky voči tým, ktorí budú potrebovať akýkoľvek skutok priazne, či zmierenia počas roka 2015. Zároveň nech Kristovo svetlo v nás zapáli túžbu prinášať nádej do sveta zúfalstva, strachu a beznádeje. A práve toto bude najjasnejší dôkaz toho, že narodený Ježiš sa nenarodil len v Betleheme, ale že sme urobili miesto pre Neho aj v svojom živote a vo svojej rodine. Verme v Ježiša ako v toho, ktorý je zdrojom nielen svetla, ale i pravej obetavej nezištnej lásky.

V celom roku 2015 nám prajem: „Nech je s nami Pán Boh lásky. Nech nám načúva, nech nám odhaľuje svoje tajomstvá, nech nám odovzdáva seba samého. Nech si nás pritúli k sebe, keď sa budeme chvieť bolesťou z toho, že aj my máme darovať seba samých. Nech Božia láska zapáli v nás oheň viery a nádeje a nech tento oheň rastie a plápolá a exploduje a zapáľuje celú zem. A nech láska, nachádzajúca sa v nás, sála z našich očí a nech sa stretá s láskou, ktorá sála z očí tých, s ktorými sa stretáme. Nech je na nás požehnanie lásky a požehnanie priateľstva.“

Radoslav Naď, evanjelický zborový farár v Tisovci, administrátor v Rimavskej Píle

Rok sa s rokom stretol

Rok uplynul ako voda a v decembri nastal čas príjemného očakávania Vianoc a príchodu Nového roka. Už tradične v tomto období pripravilo oddelenie kultúry a športu spolu s inými občianskymi združeniami v meste balíček kultúrnych a spoločenských podujatí. Tak pekne po poriadku:

5. decembra sme privítali v meste Mikuláša s anjelom i čertíkmi, ktorí rozsvietili mestský vianočný strom a vianočnú výzdobu, rozдали všetkým deťom sladkosti, pripravený bol i úspešný 4. ročník Mikulášskeho trhu.

12. decembra sa uskutočnil 34. ročník prehliadky speváckych zborov Daxnerov Tisovec.

13. decembra ochotníci DS Daxner pripravili premiéru divadelnej hry I. Bukovčana: Slučka pre dvoch. Pod režijnou taktovkou Michala Stejskala rozohrali skvelú sondu do manželského trojuholníka Dušan Kojnok, Martina Vlčeková a Milan Cibuliak.

18. decembra študenti SOŠ Tisovec pripravili Vianočný bazár nielen v priestoroch svojej školy, ale i na Námestí pod vianočným stromčekom.

19. decembra ste mohli stretnúť v meste

malých koledníkov z DFS Čičiek a večer sa niesol v znamení Folklorných Vianoc. Kultúrny program v kinosále pripravili členky FS Tisovec a okrem nich nám vianočné zvyky našich starých rodičov priblížili: Janko Valentík, Milan Katreniak, Roman Košičiar, heligonkári a „traja králi“ z Poltára a deti z DFS Čičiek.

21. decembra pripravili v spoločenskej sále MsKS vianočné posedenie členky občianskeho združenia T 4 spolu s ostatnými dobrovoľníkmi a priateľmi. V podobnom duchu sa niesla aj akcia Únie žien v Tisovci dňa **22. decembra**, tiež v spoločenskej sále MsKS.

26. decembra sa všetci priaznivci divadla tešili na premiéru hry Jana Chalupku: Starúš zaľubenec, ktorú pripravili členovia DS T. Vansovej z Rimavskej Píly. O tom, že bola úspešná, svedčí aj „natrieskaná“ sála miestneho kultúrneho domu. Večer pokračoval Štefanovskou zábavou. A takúto zábavu mali pripravenú aj zábavochytiví Tisovčania v spoločenskej sále MsKS. Organizátorom bol Klub Infinity 22 a do tanca hrala skupina Aspekt.

30. decembra naše Kino pod Hradovou

prpravilo premietanie rozprávkových príbehov dvoch nezbedníkov a večných rivalov Toma a Jerryho.

31. decembra sa 44 ľudí vybralo na už tradičný silvestrovský výstup na Hradovú, ktorý organizuje KST TO KOS Rimavská dolina. Slniečko svietilo, mráz štípal, šampanské tieklo - perfektný záver turistického roka. O polnoci bol ešte pripravený na Námestí ohňostroj, podával sa „primátorský“ čaj s rumom i bez rumu, diskotéka mala zahriať všetkých prítomných. Zopakovať posledné na Rimavskej Píle a hor a v ústrety roku 2015.

A na záver už chcem len poďakovať všetkým členom súborov v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Tisovec za čas venovaný pri nácviokoch a prezentáciách svojich programov či už v meste, v okolí alebo na prehliadkach a festivaloch, všetkým združeniam, spolkom ale i aktívnym jednotlivcom a sponzorom v meste, ktorí pomáhajú pripravovať jednotlivé podujatia pre Vás všetkých.

Mirka Kojnoková, vedúca oddelenia kultúry a športu MsÚ

Daxnerov Tisovec

Dr. Samuela Daxnera diriguje už v poradí desiaty dirigent a je ním Gabriela Rufusová. Prehliadka pokračovala vystúpením Cirkevného spevokolu Nádej z Revúcej, ktorý už vyše 15 rokov odborne vedie a diriguje Jaroslav Petr. Spevokol sa zúčastňuje všetkých zborových slávností počas sviatkov a pravidelných stretnutí cirkevných spevokolov. Ďalším účinkujúcim bol Detský spevácky zbor Nádej, ktorý pracuje pri Základnej umeleckej škole v Rimavskej Sobotě. Zbor diriguje od roku 1995 Jana Dobrocká. Pravidelne spolupracuje so

zborom predškôlkov Slniečko ako aj s mestským zborom Bona fide. Spevácky zbor mesta Rimavská Sobotka Bona fide spieva pre Rimavskú Sobotu, Tisovec, Slovensko i zahraničie už 43 rokov. V júli 2014 si splnil ďalší sen – pre slovenské, francúzske, ale aj publikum z rôznych kútov sveta spieval na koncerte v Chráme St. Madeleine. O vzájomnej spolupráci zborov v regióne presvedčilo spoločné vystúpenie Speváckeho zboru Bona fide z Rimavskej Soboty a Speváckeho zboru Quirin z Revúcej. Prehliadka pokračovala vystúpením Speváckeho zboru Quirin z Revúcej, ktorý bol založený v októbri 2006 a združuje predovšetkým učiteľov, bývalých absolventov a priateľov základnej umeleckej

školy. Zbor má v súčasnosti 30 členov a vedie ho Jaroslav Petr. Hostom piatkového večera bol Dievčenský spevácky zbor Cambiar La Música z Pohronskej Polhory, ktorý vznikol v roku 2009. Členkami speváckeho zboru sú dievčatá základných, stredných a vysokých škôl, ktorých záľubou je spev a takisto záujem o jeho šírenie ľuďom rôznych skupín a generácií. Pri zažatých sviečkach, za prítomnosti všetkých speváckych zborov, odznela skladba Tichá noc, svätá noc a tak ukončila toto podujatie, ktoré opäť ukázalo krásu a vzácnosť zborového spevu. Za vystúpenie poďakovali všetkým účastníkom prehliadky primátor mesta Tisovec Ing. Peter Mináč a riaditeľka GMOS Mgr. Darina Kišáková a spoločne odovzdali dirigentom ďakovné listy a darčeky. Po spoločnom posedení, so želaním príjemných vianočných sviatkov, plných porozumenia, lásky a spokojnosti sa speváci rozišli so želaním stretnúť sa na XXXV. ročníku regionálnej prehliadky speváckych zborov Daxnerov Tisovec 2015. Podujatie bolo realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Magdaléna Kantorová, Gemersko-malohontské osvetové stredisko v Rimavskej Sobotě

Už 34. - krát sa **12. decembra** 2014 v priestoroch Mestského kultúrneho strediska v Tisovci uskutočnila regionálna prehliadka speváckych zborov dospelých, pod názvom Daxnerov Tisovec. S úctou sme si opäť vychutnali dielo, ktoré je výsledkom práce speváckych zborov v našom regióne, je vyjadrením úcty všetkým členom speváckych zborov, ktorí obetujú svoj voľný čas, aby spevom vyjadrili lásku ku krásnej piesni. Predvianočnú atmosféru celého podujatia už tradične navodila predajná výstava výrobkov ľudových remeselníkov pod názvom Vianočná nálada. Návštevníci tak mohli obdivovať i zakúpiť si výrobky zo šúpolia, medovníčky, háčkované vianočné ozdoby, zimné šály či prestieranie. Úvod prehliadky patril „domácim“ speváckym zborom – Detskému speváckemu zboru Hviezdičky, ktorý pracuje pri Základnej umeleckej škole v Tisovci od septembra 2014. Členmi sú deti z MŠ z Tisovca a z Rimavskej Píly. Zbor diriguje Ľubica Sabová. Mužský spevokol Dr. Samuela Daxnera z Tisovca bol založený v roku 1877. Spevokol počas svojho pôsobenia rodné mesto preslávil na domácich i zahraničných podujatiach, prevzal mnoho ocenení a vyznamenaní. V súčasnosti Mužský spevokol

UZNESENIA MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA 10.12.2014

Mestské zastupiteľstvo v Tisovci

A) berie na vedomie informáciu o výsledku Zhromaždenia občanov m. č. Rimavská Píla, ktoré sa uskutočnilo 9. decembra 2014
B) berie na vedomie nasledovné zloženie Výboru m. č. Rimavská Píla

- predseda – Mgr. Ľubomír Bagačka
- podpredseda – Milan Bútor
- členovia – Milan Lacko, MVDr. Ľudovít

Kriška, Ing. Ján Belica

11/2014**A) schvaľuje**

návrh na tajné hlasovanie pri voľbe členov stálych – pracovných komisií mestského zastupiteľstva

B) schvaľuje

návrh návrhovej a volebnej komisie o spôsobe tajného hlasovania pri voľbe členov stálych – pracovných komisií mestského zastupiteľstva

C) berie na vedomie

správu návrhovej a volebnej komisie o výsledku tajného hlasovania pri voľbe členov stálych – pracovných komisií mestského zastupiteľstva

D) konštatuje,

že za členov stálych – pracovných komisií mestského zastupiteľstva v Tisovci pre volebné obdobie r. 2014 – 2018 boli tajným hlasovaním zvolené nasledovné osoby:

- komisia sociálnych služieb a zdravotníctva – Mgr. Monika Miškove, Mgr. Martina Vojteková, Mgr. Mariana Kókaiová, Mgr. Irena Vetráková
- komisia výstavby a rozvoja mesta – Ing. Štefan Bálint, Ing. Tatiana Csölleová, Ing. Dušan Hutka, Július Krajčí
- ekonomická komisia – Vladimír Pašiak, Jarmila Mašlárová, Ing. Zuzana Vengrinová, Iveta Ondrejková
- komisia kultúry a športu – Eduard Kuvik, Ing. Miroslava Kochanová, Milan Cibuliak, Peter Rukavica
- komisia školstva vzdelávania a mládeže – Júlia Hodoňová, Mgr. Milan Matucha, Mgr. Lýdia Naďová, Ing. Anna Koziaková
- komisia podnikateľská, cestovného ruchu a RR – Dušan Kojnok, Ing. Katarína Meškova, Ing. Marcel Lopušný, Zuzana Karasová
- komisia ochrany verejného poriadku a životného prostredia – Peter Šabl'atúra, Mgr. Mahuliena Štrbová, Igor Murtin, Ján Spišiak

E) **berie na vedomie**, že za členov komisie zbor pre občianske záležitosti „Človek - človeku“ verejným hlasovaním boli zvolené nasledovné osoby – Kristína Fol'ková, Karol Hruška, Elena Liptáková, Viera Liptáková, Denisa Mániová, Mgr. Milan Matucha, Ing. Peter Mináč, Mgr. Štefan Sabó, Michal Stejskal, DiS. Art. Juraj Svoboda, Mgr. Ivana Szókeová

F) **berie na vedomie**, že za tajomníkov stálych – pracovných komisií mestského zastupiteľstva sú určené nasledovní zamestnanci mestského úradu :

- komisia sociálnych služieb a zdravotníctva Bc. Ida Krišková
- komisia výstavby a rozvoja mesta Ing. Ivan Kokavec
- ekonomická komisia Ing. Viera Krišková
- komisia kultúry a športu Miroslava Kojnoková
- komisia školstva vzdelávania a mládeže Tibor Tokár
- komisia podnikateľská, cestovného ruchu a

RR Jana Maďarová

– komisia ochrany verejného poriadku a ŽP Ing. Danka Bálintová

– komisia zbor pre občianske záležitosti „Človek - človeku“ Božena Bráďňanová

G) **berie na vedomie**, že za tajomníčku Výboru m. č. Rimavská Píla je určená Denisa Mániová

12/2014**A) zriaďuje**

komisiu na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov mesta v tomto zložení : Ing. Karol Kubíni, Ing. Hana Homoľová, Mgr. Gabriela Kéry, Róbert Boháčik

B) volí

za predsedu komisie na ochranu verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov mesta Ing. Hanu Homoľovú

13/2014**schvaľuje**

Plán činnosti Mestskej polície v Tisovci na I. polrok 2015

14/2014**schvaľuje**

Plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra mesta na I. polrok 2015

15/2014**schvaľuje**

VZN o miestnych daniach

16/2014**schvaľuje**

VZN o miestnom poplatku za KO a DSO

17/2014**schvaľuje**

Zmeny a doplnky č. 1 Rokovacieho poriadku MsZ

18/2014**schvaľuje**

Zmeny a doplnky č. 1 Organizačného poriadku MsZ

19/2014**schvaľuje**

Úpravu rozpočtu Základnej školy Dr. Vladimíra Clementisa v Tisovci č. 3 na r. 2014 podľa prílohy k tomuto uzneseniu

20/2014**berie na vedomie**

vyhodnotenie verejného obstarávania na predmet zákazky – nákup software a hardware

21/2014**A) schvaľuje**

úpravu rozpočtu Mesta Tisovec na rok 2014 formou Rozpočtového opatrenia č. 3 s pripomenkami

B) splnomocňuje

primátora mesta na zmenu rozpočtu mesta na rok 2014 použitím rozpočtových opatrení podľa § 14 ods.2 písm. a,b,c zákona č.583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v neskoršom znení

22/2014**berie na vedomie,**

že mesto Tisovec bude v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách

v I. štvrtroku 2015 v rozpočtovom provizóriu

23/2014

Mestské zastupiteľstvo v Tisovci

určuje

v zmysle ust. § 4 zákona NR SR č. 253/1994 Z. z. o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest v znení neskorších predpisov a v rozsahu určenom doterajším mestským zastupiteľstvom najneskôr 90 dní pred voľbami **mesačný plat primátora mesta vo výške 2 146 €** (v zložení 1 788,08 € základný zákonom stanovený plat + 20, 01 % zvýšenie základného platu, t.j. 357,92 €) s účinnosťou od 2.12.2014

24/2014**schvaľuje**

zmenu v zložení Rady školy MŠ Tisovec a ako zástupcu mesta pre funkčné obdobie apríl 2012 – apríl 2016 deleguje Milana Šlajfera

25/2014**berie na vedomie**

A) Informáciu o rozhodnutí prezidenta Slovenskej republiky o vyhlásení referenda dňa 7. februára 2015

B) Informáciu o vytvorení okrskov na konanie referenda a určení miestností na hlasovanie v referende nasledovne:

OKRSOK č. 1 - HÁMOR

miestnosť: budova Mestských lesov s.r.o., Tisovec, Sládkovičova č. s. 271 ulice: Bánovo, Hviezdoslavova, Kľak, Ľavkovo, Partizánska č. 105 – 138, Podhradová, Sládkovičova, Zbojská počet voličov: 462

OKRSOK č. 2 – MESTSKÉ KULTÚRNE

STREDISKO /stará časť/ miestnosť: budova MsKS, Jesenského č. s. 835, Tisovec

ulice: Bakulínho, Nám. Dr.V.Clementisa, Francisciho, Jozeffyho

počet voličov: 804

OKRSOK č. 3 – MESTSKÉ KULTÚRNE

STREDISKO /nová časť/ miestnosť: budova MsKS, miestnosť Klubu dôchodcov, Jesenského č. s. 835, Tisovec

ulice: Dielik, Jesenského, Malinovského, Muránska, P.Šifrika, Partizánska č.94 – 104, 139

– 167, 1618, Štefánikova, Šťavica

počet voličov: 858

OKRSOK č. 4 – DAXNEROV DOM

miestnosť: budova Daxnerovho domu, Daxnerova č. s. 781, Tisovec

ulice: Daxnerova, Markovo, Ľ.Štúra, Suché Doly počet voličov: 765

OKRSOK č. 5 – RIMAVSKÁ PÍLA

miestnosť: budova Kultúrneho domu, Hlavná č. s. 76 Rimavská Píla

ulice: Cigánska osada, Dlhá, Družstevná, Hlavná, Partizánska, Vansovej, Železničná

počet voličov: 388

C) určenie zapisovateľov:

- okrsk č. 1 Magdaléna Stožeková
- okrsk č. 2 Jaroslava Hrušková
- okrsk č. 3 Eva Cabanová
- okrsk č. 4 Ing. Danka Bálintová
- okrsk č. 5 Božena Bráďňanová

Spoza dverí ZŠ

„Tak ako po tieto dni starý rok padá,
nech do Vašich srdiečok šťastie sadá.
Zabudnite na bolesť a starosti
a prežite nový rok v láske a radošti.“

Z úprimnosti želá všetkým kolegom z učiteľskej komunity, ale i všetkým obyvateľom nášho mestečka Tisovca Mgr. Marta Svobodová!

Neskutočné! Rok 2014 „prefrčal“ kozmickou rýchlosťou! A aký bol? Nuž snád úplne rovnaký ako tie ostatné. Veselý, náladový, hektický i smutný. Ako život sám. Ale pracovať i učiť sa muselo. Tak, poďme nato!

6. novembra sme sa zúčastnili olympiády v hraní vedomostnej hry o našom regióne. Základnú školu reprezentovalo dvojčlenné družstvo: Bianka Guzmová a Nikola Vengrinová (obidve z VIII.A). Celá súťaž GemerNation sa vlastne začala 23. októbra, kedy sa uskutočnilo obvodné kolo. Už týždeň pred súťažou žiačky, s pani učiteľkou PaedDr. Annou Keletiovou, obdržali 50 špecifických otázok týkajúcich sa rôznych zaujímavostí nášho regiónu. Dôležité bolo úlohy dôsledne vypracovať a naučiť sa ich. V prvom kole sa naše družstvo umiestnilo na 3. mieste, ale dievčatá postúpili do okresného finále. Dva dni pred konaním finále dostali však ďalších 20 otázok, ktoré opäť museli rýchlo vypracovať a teoreticky zvládnuť. Vo finále sa dievčatá držali dobre, no predbehli nás, o jeden bod, žiaci gymnázia a tak sme skončili na peknom 2. mieste. Tak, či tak, blahoželáme pani učiteľke i dievčatám. 11. novembra sme sa opäť zapojili do Olympiády zo slovenského jazyka a literatúry. „Chudáčikovia“ ôsmaci a deviatci súťažili v troch kolách. (Pre ôsmakov to bola nová skúsenosť, zatiaľ čo deviatci riešili olympiádu po druhýkrát!) Olympiáda pozostávala z dvoch častí. V písomnej časti si žiaci preverili svoje vedomosti z gramatiky a literárnej výchovy a zahráli sa na spisovateľov. V rétorickej časti ukázali svoje rečnícke schopnosti pred trojčlennou odbornou porotou, ktorá pozorne počúvala v zložení PaedDr. Anna Keletiová, Mgr. Erika Hanusková a Mgr. Marta Svobodová. Na prvom mieste sa umiestnil Tomáš Bútor (IX.A), ktorý nás zároveň reprezentoval na obvodnom kole 10. decembra v Rimavskej Sobote. Druhé miesto obsadila Bianka Guzmová (VIII.A) a tretie Romana Rončáková (IX.A). Srdečne gratulujeme. Všetci účastníci si osladili svoje unavené jazyčky sladkou odmenou, ale i novou cennou skúsenosťou. Celú akciu organizovala PaedDr. Anna Keletiová. 13. novembra sa v ZŠ Janka Francisciho Rimavského v Hnúšti uskutočnil 4. ročník súťaže "Gemerský zvonček". Je to súťaž v prednese poézie pre odvážnych prváčikov zo základných škôl. Takto si merali sily žiaci z Hnúšte, Klenovca a z Tisovca. Našu školu reprezentovali Štefka Kožiaková (I.A), Katka Keletiová (I.B), Saška Miháliková (I.B) a Natália Oravcová (I.B). Na začiatku súťaže sa trochu aj obávali, ale postupne tréma upadla a svoje básničky smelo predniesli. Saška Miháliková získala 2. miesto s básničkou „Bitkárka“ (čo samozrejme ona nie je!). Všetkým prajeme veľa ďalších recitačných úspechov. Odvážnym dievčatám sa venovali Mgr. Daniela Dianišková a Mgr. Beáta Bošelová. Tretí novembrový týždeň kalendárneho roka 2014 je Európskym týždňom boja proti drogám, ktorý pravidelne vyhlasuje Európska únia. Preto si dňa 20. novembra žiaci VII.C triedy pripomenuli nebezpečenstvá, ktoré užívanie drog prináša. Zapojili sa do rôznych

aktivít, ktoré pre nich pripravil školský psychológ Mgr. & Mgr. Radoslav Nad'. Ich cieľom bolo poukázať na význam primárnej prevencie, povedali si ako predchádzať užívaniu návykových látok, či ako obmedziť alebo zastaviť experimentovanie s návykovými látkami, aby sa cieľová skupina správala zodpovednejšie a zdravšie. Ďalší z cieľov smeroval k tomu, aby poukázal na tvorivosť a vnímavosť žiakov a aby zároveň odkryl, ako sa pozerajú na súčasnú problematiku legálnych a nelegálnych drog samotní žiaci. Všetci veľmi dobre vieme, že drogová závislosť nevzniká náhle, ale vyvíja sa z túžby, ktorá súvisí so spôsobom života jednotlivca. Náklonnosť k tomuto nebezpečenstvu vzniká najmä v detskom a tínedžerskom veku. A práve toto obdobie je veľmi dôležité pre rozvoj zdravej osobnosti a slobodného rozhodovania. Akciu zastrešila Mgr. Gabriela Kéry. 21. novembra zavítali do priestorov ZŠ budúci prváci, súčasní predškoláci z Materskej školy v Tisovci i Rimavskej Pily. Pestrofarebné reflexné vestičky rozžiarili celú chodbu na I. stupni. Zvedavé očka našich malých kamarátov si so záujmom prezerali postavičky ukryté v obidvoch prvých triedach. V I. A triede 14-tich kamarátov privítala opička Olinka a čosi im rýchlo šeplo do uška, v I. B zas od lienky Školienky dostali 14-násť krásnych farebných pracovných listov. Naši prváci im

zanietene pomáhali pesničkami i veselými veršíkmi. Ukázali im ako vedľa čítať písmenká, slová, i vety. Škôlkari nás veľmi prekvapili svojou odvahou i šikovnosťou, s akou správne vypočítali obrázkové príklady alebo vyriešili matematické bludiská. Potom už nasledovalo písanie perom i obyčajnou ceruzkou. Všimli si, ako prváci držia pero a ako sedia pri písaní. Hneď si miesta v školských laviciach vymenili, požičali malým kamarátom ceruzky i pastelky, aby si mohli vyskúšať, ako sa pracuje v takých „veľkých“ laviciach. V závere milého stretnutia sa deti navzájom obdarovali. Pani učiteľky z MŠ nás srdečne pozvali na ďalšie spoločné stretnutie, ale tentoraz už do MŠ. Hostom sa venovali Mgr. Daniela Dianišková a Mgr. Beáta Bošelová. 2. decembra sa do celoslovenskej súťaže Vševedko (I. stupeň) a Expert (II. stupeň) zapojili žiaci 2.-5. ročníka. Súťaže zastrešovali PaedDr. Katarína Dominičková a Mgr. Dana Slabejová. 5. decembra nám v rámci strídžích dní po škole behali deviatci prezlečení za ježibabky a ježibábel'ov, či čertov (niektorí obleky vôbec nepotrebovali...!). Oživilo vyučovanie vo všetkých triedach, kde deti, za sladkú odmenu, recitovali vianočné vinše, básničky alebo spievali koledy. Predsviatočnú náladu im pomáhala vytvárať Mgr. Erika Hanusková. 10.-11. decembra sa žiaci 3.- 8. ročníka mordovali pri riešení školských kôl

Pytagoriády a o 5 dní neskôr ich zas matematika potrápila v školskom kole matematickej olympiády. Výsledky budeme vedieť až o pár dní. Týmto príjemným veciam vdýchla život Mgr. Dana Slabejová. 11. december bol pre našich prvákov „Deň veľkého očakávania“. Ich starší spolužiaci zo štvrtých ročníkov, pod vedením Mgr. Aleny Pastýrovej a Mgr. Ľudmily Goldschütterovej, pripravili pre nich prijímanie do cechu študentského, tzv. „Pasovačku prvákov“. Prváci museli pomáhať svojimi vedomosťami a zručnosťami vyslobodiť kozliatka Spievanka, Všetkovedka, Počítanka, Písanka, Hádanka, Cvička a Čítanka, ktoré chcel zožrať sivý vlk. Podarilo sa im to skvele, keď krásne zaspievali pesničku Tik-tak, vedeli si zaviazať šnúrky, poupratovali „snehové gule“ do koša, či keď vedeli zo svojich teličok vytvoriť písmenká. Mama kozička sa prváčikom veľmi pekne poďakovala za pomoc a ochotu pri vyslobodení jej neposlušných kozliatok. Po týchto náročných kúskoch začalo vlastné pasovanie. Najprv všetci zložili slávnostný sľub a potom bol každý osobite pasovaný za riadneho študenta ZŠ. Následne na to dostali medailu a pasovací dekrét. Veríme, že na tento deň nebudú spomínať len prváci, ale aj ich rodičia a všetci prítomní. Zároveň ďakujeme každému, kto priložil ruku k dielu. O deň neskôr sa novopasovaní prváci chceli dozvedieť, čo sa deje v prírode počas roka a hlavne v zime. Presne preto prišiel medzi nich Ing. Karol Kubini. Veľmi pútavo rozprával o prírode. Priniesol krásne, zaujímavé knihy, ktoré si všetci v skupinkách popozerali. Samozrejme z prírody mali i deti veľa zážitkov a so zanietением si ich navzájom porozprávali. V diskusii sa „uja“ pýtali, koľko rokov dožijú stromy alebo niektoré zvieratá, na čom si rád pochutná medveď, ktoré živočíchy môžeme vidieť počas zimy v našich lesoch, či aké stromy rastú v našom okolí. Otázkam nebolo konca kraja. Po zničení vlastných jazyčkov si potrápili aj svoje mozočky a naučili sa pomenovať a poznať niektoré listnaté a ihličnaté stromy. V závere besedy všetci skonštatovali, že príroda je nádherná a že ju všetci musíme chrániť. Nuž a záver kalendárneho roka, jeho prichádzajúce čaro, sa naplno prejavilo i v našej škole. Deti vypekali spolu s pani učiteľkami, organizovali si vianočné besiedky pre rodičov, no a najmä sa všetci tešili na krásne, dlhé, vianočné prázdniny. Máme však aj takých zanietencov, ktorí ani počas týchto prázdnin nezanevrelí na školské športové aktivity a v rámci futbalového krúžku sa zúčastnili futbalového turnaja mladších žiakov v Hnúšti. Konkurentmi im boli družstvá z Hnúšte, Poltára a Novohradu – Lučenec. Naši futbalisti po bojových výkonoch podľahli Lučencu 3:1, remizovali s Hnúšťou 4:4 a po dramatickom zápase nešťastne remizovali s Poltárom 2:2, keď dostali vyrovnávajúci gól v posledných sekundách zápasu. Za naše družstvo nastúpili Miroslav Kubiš (III.B), Ľubomír Husanica (III.B), Lukáš Kováč (III.B), Marko Kuvik (IV.A) Matej Vaso (IV.B), Igor Vengrin (IV.A), Roman Trník (III.A), Marcel Manica (II.B), Daniel Mušuka (V.A) a Sebastian Gabriel (IV.A). Na turnaj týchto futbalistov odviezli rodičia vlastnými autami, štartovné zaplatili tréneri Ľubomír Husanica a Pavel Lipták z vlastného vrecka a občerstvenie zasponzoroval JUDr. Mário Keleti. (Nezamyslíme sa!?) Chlapci, nech sa vám darí a rastite do futbalovej krásy! „Dočítania!“

Za celý kolektív Mgr. Marta Svobodová

Pokračovanie článku z minulého čísla - Príbehy z vojny - Vinco Prandl

V Tisovci sa zatiaľ nebojovalo, ale už pred 20. októbrom bolo počuť z diaľky dunenie. Ako sa približovali nemecké vojská v meste vzrastala nervozita. Časť občanov sa ukryla v horách a vojaci v obrannom postavení na Dieliku sa pripravovali na boj. Nemecké vojská sa približovali cez Revúcu a Muráň k Tisovcu. V sobotu dňa 21. októbra 1944 došlo k stretu obrancov Dielika s nemeckými vojskami a rozpútal boj o toto strategické miesto. Počas bojov bol Vinco zasiahnutý nepriateľskou guľkou, ktorá mu spôsobila vážne zranenie nohy. Napriek silnému krvácaniu sa snažil dostať k neďalekým obytným barakom stavebnej firmy Ing. Lozovský a Štefanec. Zrejme predpokladal, že sa mu tam podarí ukryť, alebo mu niekto pomôže. K barakom sa však už nevládal doplaziť. Zranený a oslabený sa ukryl v blízkom lese, kde bez lekárskej pomoci postupne vykrvácal. Po obsadení Tisovca nemeckým vojskom povolil nemecký veliteľ sestram červeneho kríža z Tisovca hľadať ranených či mŕtvych. Vinca našli na Dieliku dňa 22. októbra 1944 *Marína Čimbalistová a Lina Štecková*

v blízkosti firemných barakov. Otec, ktorý sa dozvedel o smrti svojho syna od Sama Štecku, ho išiel hľadať spolu s Lajom Trnavským a Julom Fudiarom. Po nájdení jeho tela ho doniesli domov. Žiaľ rodičov nad stratou jediného syna, ako aj smútok zo straty mladého chlapca, ovládol celé mesto. Rodičia sa rozhodli, že mu pripravia dôstojný pohreb. Na úradoch však boli Nemci a ich veliteľ odmietol vydať povolenie na verejný pohreb. Povolenie na pochovanie svojho jediného syna rodičia nakoniec predsa dostali. Nemecký veliteľ im určil dátum pohrebu na 24. októbra 1944 s podmienkou, že nebude žiadne zvonenie a prítomní budú len rodičia a evanjelický farár. Rodina Vincenta Prandla bývala v Hámri, kde mali postavený malý domček v blízkosti železiarní. Keďže pohreb sa mal uskutočniť v cintoríne na Muránskej ulici, sprievod musel prejsť celým mestom. A tak Tisovec zažil jeden z najsmutnejších pohrebov. Sprievod tvorili traja ľudia. Prvý išiel farár, za ktorým otec ťahal vozík s rakvou svojho syna, pričom matka pridržala rakvu, aby nepadla z vozíka. Cestu mestom v smere

na cintorín lemovali tanky a delá, všade boli nemeckí vojaci, ktorí sa smiali, pľuli na cestu a po nemecky vykrikovali: „Partizanen, Partizanen! Ihr slowakischen Schweinen!...“ Toto smutné divadlo videli takmer všetci obyvatelia mesta, ktorí bývali v domoch, kadiaľ sa pohrebný sprievod pohyboval. Pozorovali ho zo svojich domovov, ale len cez záclony na svojich oknách. Mohli si doma poplakať, ale viac v danej situácii urobiť nemohli. Po oslobodení Tisovca dňa 28. januára 1945 si občania mesta uctili pamiatku Vinca Prandla a sedlo Dielik premenovali na Prandlovo. Na mieste bývalých bojov vyrástol pamätník s menami padlých bojovníkov. Na tomto pamätnom mieste sa dlhé roky stretávali občania ako aj účastníci bojov, aby spomínali na tých, ktorí tu za našu slobodu položili svoje životy.

Ing. Dušan Hutka *Spracované podľa písomných spomienok Anny Prandlovej ako aj materiálov a fotografií Jany Kamodovej a Júliusa Cabana.*

Príbehy z vojny: Teplica - vypálenie pastierne.

Po obsadení Tisovca nemeckou armádou 21. novembra 1944 a potlačení povstania sa partizáni stiahli do hôr. Pri ich hľadaní nemecké hliadky, ale aj špeciálne skupiny, prečesávali okolité lesy a pravidelne kontrolovali osamotené usadlosti miestnych obyvateľov. Partizáni, ktorí sa skrývali v okolitých horách, boli odkázaní na pomoc miestnych obyvateľov. Pravidelne chodili na samoty pre zásoby a v zimných mesiacoch aj prenocovať. Podľa spomienok bývalých obyvateľov samot, ich niekedy prišlo tak veľa, že museli spať v izbičkách aj na podlahe. Po prenocovaní a doplnení zásob väčšinou odchádzali späť do hôr. Dozvedeli sa to aj Nemci a preto veľakrát, nečakane, kontrolovali jednotlivé usadlosti. Tesne pred Vianocami roku 1944 prechádzala cestou cez Suché doly trojčlenná nemecká hliadka a pešo smerovala do doliny Teplica, odkiaľ sa dá zísť do Tisovca. Bola to rutinná kontrola, na ktorú boli miestni obyvatelia zvyknutí. Keď sa v Teplici hliadka priblížila k budove pastierskeho domčeka, ocitla sa v paľbe. Partizáni, ktorí sa nachádzali v lese, ale aj v hospodárskej budove pasienkovej spoločnosti, stojacej južne od pastierskeho domčeka, zaútočili na nemeckú hliadku. Počas útoku zahynul jeden z Nemcov, druhému z hliadky sa podarilo ujsť a tretieho vojaka, ktorého pri prepade zranili, partizáni zajali. Zraneného odviezli do lesa a neskôr ho zastrelili pri ceste na začiatku Suchých dolov. Podľa výpovedí miestnych obyvateľov ho pochovali na okraji lesa, v blízkosti Gošťánovej. Nemecký vojak, ktorému sa počas boja podarilo ujsť, sa dostal do Tisovca a

privolal posily. Na druhý deň, podľa odhadu miestnych obyvateľov, prišlo do Teplice niekoľko desiatok nemeckých vojakov. Vojaci obkľúčili budovu pastierne a zahájili na ňu paľbu. V budove sa v tej chvíli nachádzal

pastier Pavel Palider spolu s manželkou Katarínou a ich deti: Zuzana, Mária, Ján a Paľo. Keď vojaci paľbu na chvíľu prerušili, k budove dobehol Nemec a cez okno hodil do jednej z dvoch miestností granát. Výbuch úplne zničil zariadenie izby, aj keď ho čiastočne stlmila starožitná skriňa, ktorá bola takisto zničená. Rodina Paliderovcov mala šťastie, že sa nachádzala v druhej izbe, takže sa im pri výbuchu nič nestalo. Mysleli si, že nemeckí vojaci idú budovu vyhodit' do

vzduchu, okamžite vybehli von, kde ich pochytili. Vojaci vzápätí poliali budovu pastierne benzínom a zapálili. Celá stavba vyhorela aj s oknami a zariadením. Obyvatelia okolitých usadlostí, najmä v

Suchých doloch, počuli len strelbu a videli veľký oblak dymu ako stúpa nad dolinou Teplica. Paliderovcov vojaci odviezli k neďalekej hospodárskej budove – maštali, kde ich postavili k múru, že ich idú postrieľať. Ich veľkým šťastím vtedy bolo, že spolu s nemeckým komandom bol prítomný aj učiteľ nemčiny Ján Kandrik, vtedy pridelený na

školskom inšpektoráte, a jeden študent. Obidvaja museli chodiť s nemeckými hliadkami, keď kontrolovali samoty, alebo hľadali partizánov. Ten vysvetlil nemeckému veliteľovi, že rodina tu býva a pracuje a nemôže za to, že v okolitých horách sa skrýva množstvo partizánov. Podarilo sa mu presvedčiť nemeckého veliteľa, aby rodinu nepostrieľali, ale zobrali ich do Tisovca na vypočúvanie. Vojaci viedli rodinu dole teplickou dolinou a potom do Tisovca na mestský úrad, kde ich všetkých vypočúvali. Manželku a deti po vypočutí prepustili, ale Pavla Palidera držali vo väzbe takmer dva týždne a reálne hrozilo, že ho zastrelia. Nakoniec ho prepustili. Rodine pri požiari zhoreli všetky osobné veci a nemala kde bývať. Pomohli im dobrí ľudia a vybavili im ubytovanie na Muránskej ulici v dome, kde vtedy bývali Mizerákovci. Po ukončení vojny bola budova pastierne v Teplici opravená a rozšírená o prístavbu. Po čase sa do nej

rodina Paliderovcov vrátila a pokračovala v predchádzajúcej práci, ale spomienka na prežitý útok nemeckých fašistov im ostala na celý život. *Podľa spomienok účastníka prepady a vypálenia pastierne Jána Palidera (1932 – 2011) a obyvateľky samoty v Suchých doloch Eleny Vetrákovovej*

rod. Kožiakovej (nar. 1935) spracoval Ing. Dušan Hutka.

Fotografie:

1. Ján Palider (v roku 2010)
2. Elena Vetráková r. Kožiaková (v roku 2013)
3. Budova pastierne pred II. svetovou

Vianočná kapustnica

*Nech pocít šťastia, radosti sa v dušiach vašich rozhostí,
keď Štedrý deň k vám zavíta,
nech láska v srdciach ukrytá sa mocným prúdom vyrojí,
keď stromček ticho zazvoní.*

Milí naši hostia- dámy, páni a všetky deti,
Dovoľte mi, aby som Vás všetkých

privítala na tomto predvianočnom stretnutí v mene všetkých, ktorí sa dnes podujali urobiť trošku „malého dobra a radosti“. Už minulý rok, keď sme organizovali prvý raz takéto stretnutie, zhodli sme sa spoločne, že posledná adventná nedela bude aj v budúcnosti vyhradená v našich srdciach pre Vás - našich spoluobčanov. My, členky T4 - Občianske združenie, sme sa rozhodli znovu aj tento rok podať projekt do Nadácie Orange „Darujme Vianoce“. Úspešne získaný tohtoročný grant v sume 400 EUR doplnili finančne i materiálne aj ďalší sponzori. Sú to ľudia nielen z Tisovca, ale z celého Slovenska a jeden sponzor je zo

zahraničia. S prípravou a organizáciou dnešného podujatia nám pomáhali viacerí ochotní dobrovoľníci. V tvorivých dielnach ste si mohli vyskúšať pečenie vianočných oblátok pod odborným vedením Janka Leška, Mirka Kochanová trpezlivo vysvetľovala, ako si vlastnoručne vyzdobit medovníčky. Výrobu rôznych vianočných ozdôb

predviedli Lucka Pustajová, Danielka Guzmová a Katka Gromová. S kultúrnym programom nás prišli potešiť členovia folklórného súboru „Jabloň“ z Pohronskej Polhory. Poďakovať chceme za darované ovocie, sladkosti, klobásky, napečené koláče, hračky a všetkým dobrovoľníkom za pomoc pri príprave vianočného menu. S láskou a kulinárskou zručnosťou prichystali kapustnicu, makové opekance, vianočný punč

a pripravili malé darčeky. K našim slovenským Vianociam patrí dodržiavanie zvykov našich predkov. Všetci vieme, že bez tradícií, vianočných kolied a modlitby nie sú Vianoce tými pravými. Patrí sem poďakovanie za mihajúci sa rok, aj prosba za zdravie a spokojnosť do budúcnosti.

V spomienkach nezabúdame na tých, po ktorých nám zostalo pri sviatočnom stole prázdne miesto. Vianoce sú najkrajšie sviatky roka, sú o ľudskosti a o úcte. Skúsme porozmýšľať o tom, akí sme ľudskí a úctivi k ostatným ľuďom a k svojmu okoliu. Kiežby toto vianočné svetlo porozumenia a pokoja v nás zotrvalo čo najdlhšie. Bol by to najkrajší vianočný dar. Pričiniť sa oň musíme predovšetkým sami, vo svojom srdci. Želám Vám všetkým, ktorí sme sa tu v dnešnú poslednú adventnú nedelu zišli, príjemné Vianočné sviatky, plné porozumenia, lásky a spokojnosti, vzájomnej úcty a krásnej ľudskosti. Prežite ich v láske, zdraví a šťastí.
Irena Milecová, T4-občianske združenie

Olympiády v cudzích jazykoch

Dňa 10. decembra 2014 sa na našej škole (SOŠ v Tisovci), pod organizačnou taktovkou Mgr. Jany Pastýrovej, uskutočnili školské kolá olympiád v cudzích jazykoch - anglickom a nemeckom - v kategórii 2D.

Vítazi školského kola v anglickom jazyku:

1. miesto Andrej Vírok (3.A), 2. miesto Marek Mucha (4.B), 3. miesto Peter Košarník (3.C)

Vítazi školského kola v nemeckom jazyku:

1. miesto Denis Bálint (4.A), 2. miesto Roman Verkin (4.C), 3. miesto Marek Medveď (4.C)

Úspešní riešitelia (1.- 3. miesto) boli odmenení diplomom a perom. Víťazi školských kôl postupujú do obvodného kola. Všetkým riešiteľom olympiády ďakujeme za účasť, víťazom gratulujeme a držíme palce...

Príjemným osviežením súťaže boli žiaci prvých ročníkov, pre ktorých bola olympiáda premiérou. Napriek nedostatku skúseností si počínali veľmi dobre a farby nováčikov obhájili so ctou. Veríme, že o niektorých budeme ešte počuť.
PaedDr. Zora Kéryová

Tisovec v roku 2015

Privítali sme tento rok ohňostrojmi a rodinnými i osobnými predsavzatiami. Každý začiatok roka je nádejný. Dávame si mnohé predsavzatia a usilujeme sa ich naplniť. Ich splnenie by malo byť prioritou nielen pre nás, ale i pre politikov na všetkých úrovniach. Politici si zobrali do svojho slovníka slovo „šťastie“. Už nehovoria o tom, čo treba urobiť, ale želajú to vo forme vinšů. Pripojí sa k tomu zdravie a zaplaví nás vlna spokojnosti. Predsavzatia tým ustupujú do pozadia. Vydrží to len pár dní a prekvapí nás realita, ktorá je nekompromisná a prináša nám denné problémy, ktoré sa nás priamo dotýkajú a sú naše. Záujem o veci verejné takmer mizne a spoliehame sa na tých, čo sme zvolili, že vyriešia to, čo nás trápilo a trápi naďalej. Makroekonomika nám sľubuje dobré výsledky, ale dopad na tento región je nepriaznivý. Pokles zamestnanosti je zatiaľ nezvratný, šport sa v našom meste stáva menej dostupným a nie sú prezentované žiadne dlhodobé zábery. **Chýba jasné slovo.** Kto sa ho odváži

povedať? Spoliehame sa na občiansku aktivitu a chuť ešte niečo urobiť pre deti a spoločnosť. To nie je nekonečné, je potrebné tomu dať priestor, podporu a vytvárať podmienky. Roky hovoríme o rozvoji cestovného ruchu, turizmu a prešľapujeme na jednom mieste. Toto odvetvie už vyžaduje slušnú úroveň služieb a to potrebuje investície. To je cesta Tisovca do budúcnosti. Peniaze z Tisovca odchádzajú. Treba nájsť spôsob, aby sem prichádzali. Ekonomika Tisovca je podporovaná viac ako z polovice zárobkami mimo Tisovca, hlavne prácou v zahraničí. Produkcia výroby klesá. Situáciu zachraňuje Calmit, závod Vápenka Tisovec, ťažba dreva, čiastočne strojárská výroba. Školstvo ešte oživuje Tisovec. Hlavne stredné školy sú nesporným nielen spoločenským, ale aj ekonomickým prínosom. **Rok 2015 môže byť základom zmeny** v myslení, v kladení priorit. Musia nastúpiť konkrétne činy a budovanie základov stratenej prosperity Tisovca. Kultúrna predvianočná aktivita bola úspešná. Daxnerov Tisovec mal

veľmi dobrú úroveň a ukázal nový smer v kultúre. Dievčenský spevácky súbor z Pohronskej Polhory dokázal svojim unikátnym výkonom, že i tu je možné nielen zaujať, ale presvedčiť publikum o potrebe tohto druhu kultúry. Môže byť inšpiráciou a motiváciou aj pre Tisovec. Takýto prístup by sme potrebovali aj v iných odvetviach. Máme tu schopných ľudí, treba ich objaviť, vyzdvihnúť a dať im priestor. To je investícia do budúcnosti. O tomto musíme rozmýšľať a konať v roku 2015. Európska únia, ktorej vlajka visí pred mestským úradom, nás inšpiruje a dáva možnosti pracovať na dosiahnutí vyššej životnej úrovne. Nájsť cestu pre Tisovec a Rimavskú Pílu v tomto úsilí nebude jednoduché. Musíme sa na tom podieľať všetci, včítane poslancov na všetkých úrovniach a hlavne novozvolených mestských. Rok 2015 bude náročný, ale svet je o náročnosti a správnych víziách. Tisovec by nemal byť výnimkou.
Vladimír Pašíak

Na Píle na divadľe zas fajne bulo

Že na Píle dobroto divadlo hrajú, to vedia ni len Píľanci šti Tisoušaňe, ale aj za siedmymi horami a dolinami v Trebišove, Levoši, Čadci, Martine, ba aj v Ostrave. Všade tam už vystupovali píľanskí komedianti, a veru ni len z autobusu. Nuž nešudo, že kod' Píľanci nacvišili novú hru, a to rovno od bášika Chalupku jeho Starúša pľesnivca, tak sa na Štĕfana prihnilo na Pílu národa ňeúrekom. Hodňe ho prišlo aj poobede, ale vešer sa veru do nášho kultúrnyho stánku ani nepomestili. Tí, kotrí sa vopchali, veru neobanovali. Píľanskí

herci, na šele s naturalizovaným Karolom Hruškom z Tisouca, hrali ostošest'. Příbeh staryho chlípника Ignáca Pomazala, kotor sa nevie doškat', kody mu žena zgebne, si Píľanci kúštok ušesali i prispôobili na terajšiu dobu. A že sa to divákóm pášilo, o tom svedšau i šastý smiech a tľapkanie. A kod' sa diváci bavili, aj hercom sa dobre hralo. A kotríže to šicko spáchali? Okrem Karola Hrušku to buli herci Zuzana Vasove, Ivan Mat'ko mladší, Martin Šucha, Milan Bútor, Ján Mihók, Monika Miškové, Zlata Hulúková a Denisa Mániová.

Hudbu nám nahrau Milan Matucha, upravíu a zostríhau Jaroslav Lacko mladší a púšťau Martin Valent. No a celuo to vymysľeu, prepíšau pôvodný text a drezúrovau hercov Jaroslav Lacko starší. Vy, kotrí st'e sa nepomestíli alebo st'e nemohli prísť, nebanujte. Divadelný súbor T. Vansovej zahrá komédiu Jána Chalupku „Starúš pľesnivec alebo 4 svadby na 1 pohrebe" na Píle ešťe raz dakody koncom januára. Presný termín sa dozvíete. Tak potom nezabudnite prísť sa kúštok pobaviť!

Hore na Polhory, dole do Tisovca.

Cestné spojenie Tisovca a Pohronskej Polhory nebolo, respektíve nie je významné len svojou primárnou funkciou. Okrem toho, že spájalo Gemer-Malohont s Horehroním, ďalej cez hrebeň Nízkych Tatier s Liptovom, či poskytovalo prístup k slovenskej banskej oblasti, alebo opačne k územiu v dnešnom Maďarsku, tvorilo aj akúsi pomyselnú kultúrnu hranicu. Cesta obklopená dynamicky stúpajúcimi svahmi smerovala z Tisovca dolinou potoka Furmanec na severozápad, pokračovala dolinou Plačková a stúpala po úbočí vrchu Diel. Následne prechádzala hranicou Zvolenskej a Gemersko-Malohontskej župy a z jej najvyššieho bodu zostupovala dolinou potoka Svetlá do dediny Polhora. Obec Polhora (dnes Pohronská Polhora) sa radí medzi tie mladšie. Bola založená pomerne neskoro, v roku 1786. Dovtedy sa na jej mieste spomína len krčma s veľkým "halášom", t.j. vozňarňou slúžiacou predovšetkým ako prícestný, zájazdny hostinec. Bolo to praktické riešenie pre všetkých cestujúcich, keďže sa cesta z Tisovca do najbližšieho mesta Brezno pravdepodobne nedala pre náročnosť terénu absolvovať za jeden deň. Navyše cestovať nocou v nebezpečných lesoch určite nelákalo nikoho. Dochované záznamy nám hovoria aj o presnom využití cesty, o transporte potravín z Gemera a Boršodská na Pohronie a ďalej do Banskej Bystrice, Prešporka, dokonca Viedne. Opačným smerom putoval železiarsky tovar z banských miest, ako aj plátenické a farbiarske produkty, či výrobky z dreva. Rovnako ňou boli prevážané peniaze určené pre stoličné úrady vo východnom Uhorsku. Na základe týchto tvrdení sa môžeme domnievať, že trasa Tisovec - Polhora musela byť využívaná doslova enormne. Len transport železiarskych výrobkov musel byť veľmi intenzívny, keďže vysoké pece v Polhore a Tisovci boli súčasťou Hrončianskeho železiarskeho komplexu, ktorého založenie sa datuje už do druhej polovice 18. storočia. Vtedajšie cestovanie bolo

však nielen náročné, ale v mnohých prípadoch aj nebezpečné. Neobývané lesy a uzavretý terén v priamej úmire s množstvom cestujúcich a cenného tovaru boli doslova lákadlom pre vykonávanie zbojníckeho remesla. Práve po zbojníkoch nesie dodnes meno aj horské sedlo - Zbojská. Hoci sa v danom čase nachádzalo mimo cesty, hŕmi chlapi tu pravdepodobne mali svoj úkryt. Okrem neho obývali aj jaskyne na neďalekom Vepri, v Čertovej doline, na Fabovej a Vološnici. Snáď najznámejším zbojníkom lúpiacim so svojou družinou práve na tejto ceste bol Jakub Surovec, rodák z Tisovca. Jeho "podnikanie" však netrvalo dlho. Surovcova družina sa začala formovať okolo roku 1739 a zdržiavala sa striedavo na tisovsom,

breznianskom a handeľskom salaši. Okrem domáceho pôsobiska to Surovcovi chlapi skúsili v roku 1740 aj na Orave, no po ich návrate v auguste toho roku, podnikla zvolenská župa rúzne kroky na ich likvidáciu. Treba podotknúť, že úspešnú. Po čase padol do zajatia aj Jakub Surovec, ktorý bol chytený spolu so svojím zbojníckym druhom Tomášom Gregušom v polhorskej krčme. Nasledovalo väzenie v breznianskom árešte a rýchly súd s nekompromisným verdiktom. Surovec skončil polámaný na kolese a jeho telo bolo vystavené pri šibenici, na ktorej odvisol kamarát Greguš. Množiac sa žiadosti na zvýšenie bezpečnosti od zástupcov Zvolenskej, Gemerskej, Liptovskej, Hontianskej a iných žúp nakoniec

primáli prešporský snem k rozhodnému kroku. Ten prinútil mesto Brezno, aby v roku 1788 založilo osadu medzi Polhorou a Tisovcom s cieľom eliminovať zbojnícke bandy pomocou pandúrov a miestneho obyvateľstva, čo sa im prakticky aj podarilo. V rokoch 1847 - 1848 prebehla čiastočná rekonštrukcia cesty, respektíve úprava starej cesty cez Diel. Cesta z Tisovca do Polhory bola aj súčasťou udalostí revolučných, meruôsmych rokov 1848 - 1849. Jedenásteho septembra 1849 po nej tiahlo z Tisovca do Brezna, za nemalej asistencie tisovských furmanov, dobrovoľnícke vojsko na čele s Ondrejom Hoďzom, kapitánom 14. kompánie slovenského dobrovoľníckeho vojska. Na Polhore sa so svojimi dobrovoľníkmi zastavil aj sám Hurban, ktorý si pravdepodobne z Polhory neodniesol práve najkrajšie spomienky. Zdržiaval sa totiž v spomínanej starej krčme, odkiaľ mu niekto ukradol striebrom vykladanú karabínu. Veľký význam pre intenzitu a využívanie cestnej dopravy, resp. prevozu materiálu malo sprevádzkovanie železničného spojenia Feleď (Jesenské) - Tisovec v roku 1874. Na jednej strane spôsobilo doslova prevrat v modernej cestnej doprave a zamestnalo množstvo obyvateľstva, paradoxne však znamenalo zánik veľkých furmanských hostincov s vozňarňami. Aj keď do Polhory, alebo ďalej na Horehronie bolo neustále potrebné prevážať tovar a osoby vozmi, železnica sa už postarala o ich prísun po Tisovec. Furman, ktorý vyrázil z Tisovca v príhodnom čase a s čerstvým záprahom tak mohol absolvovať cestu cez Diel do Polhory na jedenkrát a nebol odkázaný na služby prícestného hostinca. Hostinec Pod Dielom takto prestal plniť svoju hlavnú úlohu, čo viedlo k jeho koncu. Rok 1896 priniesol markantnú zmenu v rýchlosti zásobovania regiónov, a prepravy osôb, keďže došlo k priamemu železničnému prepojeniu Tisovca, Pohronskej Polhory a Podbrezovej.

Pokračovanie na str. 8

Pokračovanie zo str.7

Cesta sa opäť významne zapísala do dejín už ako súčasť Československej republiky. V roku 1919 vpadli na územie Slovenska bolševické maďarské jednotky, ktoré postupovali na sever aj dolinou rieky Rimavy a obsadili Tisovec. Cesta z Tisovca na Polhory bola plná utečencov. Spolu s civilmi ustupovalo aj československé vojsko tlačené bolševikmi od Šalgótarjánu. Do Polhory dorazilo pred turíčným sviatkom. Maďarské vojsko sa dostalo len po sedlo Zbojská. Následný protiútok československého vojska bol vedený dolinou potoka Furmanec. Zároveň s ním útočil aj obrnený vlak vedený tisovskými železničiarimi. Bolševici boli zatlačení a tisovskí železničiar vyznamenaní za zásluhy československým vojnovým krížom. V priebehu nasledujúceho roka rátaľa Gemersko-Malohontská župa s výstavbou nových cestných úsekov, no pre spojenie Tisovca a Polhory sa počítalo len s rekonštrukciou už existujúcej cesty. K výraznejšej zmene došlo až po odovzdaní cesty dovedy v správe župy do rúk štátu v zastúpení Ministerstva

verejných prác. Presný dátum začatia výstavby novej cesty sa v minime dostupných záznamov podstatne líši. Niektoré udávajú ako začiatok výstavby druhú polovicu roku 1921, iné letné mesiace roku 1922. S určitosťou však vieme, že to bola stavba náročná a rozsiahla. V istom zázname sa spomína až 250 zúčastnených robotníkov a zároveň aj zvýšený dopyt po

kvalifikovaných pracovných silách, najmä kamenároch. Ako námedzní robotníci pracovali na stavbe prevažne obyvatelia Tisovca a Polhory, i keď uplatnenie tu našli aj robotníci zo vzdialenejších obcí a miest okresu Rimavská Sobota. S náročnou prácou sa ruka v ruke nieslo aj nebezpečenstvo rôzneho

druhu. Záznamy spomínajú napríklad kolíziu nákladného auta s materiálom, ktorá sa však našťastie neskončila tragicky, ako aj prepád stavbyvedúceho nesúceho mzdy pre robotníkov. Ten sa stal v prvý septembrový deň roku 1923 obeťou piatich neznámych lupičov, ktorí ho pod hrozbou smrti donútili odovzdať im tašku s peniazmi. V breznianskej banke najprv vyzdvihol 7000 Kčs, z toho 17000 Kčs nechal na Polhore a zvyšok, o ktorý ho pripravili, niesol so sebou na Bánovo. Jednalo sa pravdepodobne o organizovanú bandu zlodějov, ktorej vyčinenie sa v tomto regióne spomínalo už v roku 1922. Či boli nakoniec dolapení a potrestaní, sa zistiť nepodarilo. V druhej polovici roku 1926 už práce na novom úseku cesty finišovali, podľa kroniky mesta Tisovec bola nová cesta odovzdaná verejnej doprave 28.12.1926. Polhorská kronika označuje ako dátum ukončenia prác pätnásty november, ale nehovorí o tejto udalosti ako o otvorení novej cesty. Zmieňuje sa však o jej názve – „Masarykova cesta“.

Michal Ďurčo, upravil - Ľubomír Baqačka

8. Divadelný bál

16. januára 2015
MsKS Tisovec

hrá hudobná skupina Radical a
LH Karola Radiča

začiatok
o 18:30 hod.

Vstupné: 16 €

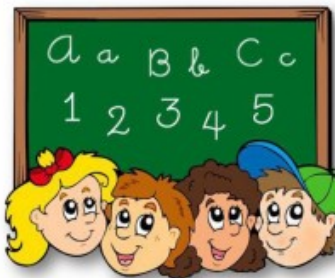
predpredaj
MsKS Tisovec
0902 255 663

Vážení čitatelia, milí Tisovčania !

Výstavba novej cesty medzi Tisovcom a Polhorou v rokoch 1920-1926 nebola významná len z pohľadu regionálneho, pretože poskytla neporovnateľne lepšie spojenie Malohontu s Horehroním. Nemusím sa báť jej prisúdiť aj význam z pohľadu hospodárskeho a vojenského, a tak celoštátneho, čo dokazujú historické pramene. Historický výskum Masarykovej cesty však doposiaľ nie je ukončený. Na nedostatok informácií z archívov narážame najmä vo veci pamätnej tabule, ktorá bola umiestnená nad Čertovou dolinou. Práve táto dávala ceste prívlastok „Masarykova“. Doposiaľ presne nevieme, kto dal pamätnú tabuľu vyhotoviť a ani kedy presne bola odstránená. Tiež nemáme k dispozícii jej presnú podobu zachytenú na fotografii. Preto Vás chcem pri tejto príležitosti požiadať, ak viete nejaké bližšie informácie o tejto pamätnej tabuli, aby Ste sa s nimi podelili a tak pomohli. Vzácná by bola aj fotografia tabule. Kontaktujte prosím adresu redakcie Tisovského mesačníka. Záujmom o zabudnuté dejiny cesty medzi Tisovcom a Polhorou bude Tisovec opäť o niečo hodnotnejší. A že má bohaté a výnimočné dejiny minimálne v rámci Slovenska, o tom iste nikto nemôže pochybovať. Tiež tak splatíme dlh starým Tisovčanom a mnohým iným robotníkom, ktorí sa na tejto stavbe podieľali. Je predsa výsada kultúrnych národov a múdrych občanov nezabúdať na dôležité udalosti v našich dejinách.

Michal Ďurčo

Zápis do 1.ročníka ZŠ Dr. Vladimíra Clementisa Tisovec

KDE ?

- na 1.stupni ZŠ

KEDY?

- 5.2.2015 (štvrtok)

O KOLKEJ?

- o 15:00 hod.

ČO SI MÁM PRINIEST ?

- rodný list

- pastelky

- 8€ (na zakúpenie zošitov)

Oznam

**Potraviny
Alfex Tisovec
oznamujú
svojim
zákazníkom,
že predajňa
bude otvorená
každú nedeľu
od 17:00 do
19:00.**

INZERCIA

Mladá učiteľka hudby hľadá bývanie v tichom prostredí. Bývanie v rodinnom dome je vítané. Kontakt: 0917542836

Mäsiareň u Pliecka Vás srdečne pozýva do novej predajne mäsa a mäsových výrobkov. Otváraacie hodiny pondelok - zatvorené, utorok až piatok od 8:00 do 12:00 a od 12:30 do 17:00, sobotu od 7:00 do 12:00. Predajňa sa nachádza na Daxnerovej ulici 775. Tešíme sa na Vás.

Predám 3-izbový byt, plocha 61 m²+balkón 308 m². Poloha bytu na juh, II. poschodie. Mienené okná, zateplená bytovka, vymenené hlavné rozvody.

Cena: dohodou. Kontakt: 0949575347, 0944210520

Ďakuje Partnerstvu Muránska planina Čierny Hron za podporu pri realizácii projektu „Osobnosti Tisovca“ v rámci Grantového programu „Naštartujme s Partnerstvom Muránska planina Čierny Hron.“ www.muranskaplanina.com

člensky T4 občianske združenie